

شورای عالی حوزه های علمیه

آیین نامه حمایت از پژوهش های مورد نیاز حوزه های علمیه و نظام اسلامی

شماره مصوبه: ۱۷۰۲

شماره جلسه: ۱۵۵

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۱۰/۰۲

تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۱/۱۰/۲۱

مرجع تصویب: شورای عالی حوزه های علمیه

مقدمه به استناد مصوبه 1595 شورای عالی حوزه های علمیه و در راستای ضابطه مند نمودن حمایت از پژوهش های مورد نیاز حوزه-

ماده (1) اهداف های علمیه و نظام اسلامی «آیین نامه حمایت از پژوهش های مورد نیاز حوزه و نظام» به شرح ذیل تدوین گردید.

- توسعه و تقویت پژوهش های مورد نیاز حوزه های علمیه و نظام اسلامی؛
- حمایت از پژوهشگران فعال در عرصه پژوهش های مورد نیاز حوزه های علمیه و نظام اسلامی؛
- کمک به حل مسائل اساسی حوزه های علمیه و نظام اسلامی بر اساس اولویت ها و گسترش مرزهای دانش در این زمینه؛
- کمک به توانمندسازی پژوهشگران حوزوی برای انجام تحقیقات در زمینه حل مسائل حوزه های علمیه و نظام اسلامی؛
- عرضه تولیدات پژوهشی ناظر بر حل مسائل حوزه های علمیه و نظام اسلامی و نتایج آن ها به جامعه هدف و پیگیری های لازم جهت بکارگیری آن ها؛
- ارتقاء سطح کمی و کیفی پژوهش های حوزوی در زمینه حل مسائل حوزه های علمیه و نظام اسلامی.

سیاست ها ماده (2)

- و بهره مندی از منویات و فرمایش های مراجع - دام ظلّه العالی اهتمام جدی بر تحقق اندیشه ها و رهنمودهای مقام معظم رهبری
- مد ظلهم عظام تقلید
- توجه به اسناد بالادستی حوزه های علمیه به ویژه نظام جامع پژوهش؛

3. اهتمام بر اولویت بندی پژوهشها در عرصه‌ها و موضوعات متناسب با نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
4. اهتمام به حفظ استقلال و شئون حوزه‌های علمیه؛
5. تأکید بر توزیع عادلانه حمایت‌های پژوهشی بین پژوهشگران شایسته در این زمینه؛
6. پرهیز از موازی‌کاری و همپوشانی حمایت‌ها و تلاش در جهت ساماندهی حمایت‌های پژوهشی؛
7. «گسترش و تنوع‌بخشی حمایت‌ها به انواع پژوهش‌ها اعم از «بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای»¹¹

پژوهش بنیادی پژوهشی است که با هدف گسترش مرزهای دانش و دسترسی به اصول‌ریشه‌ای پدیده‌ها **پژوهش بنیادی**:¹ و حقایق قابل کشف، انجام می‌شود.

پژوهش توسعه‌ای پژوهشی است که با هدف ترویج نتایج پژوهش‌های بنیادی و کاربردی و به منظور استفاده از **پژوهش توسعه‌ای**: پژوهش‌پژوهش **کاربردی** نتایج آن در تولید محصولات، ابزارها، ایجاد فرایندها و روش‌های جدید و یا بهبود آن‌ها انجام می‌شود. کاربردی پژوهشی است که با هدف تولید دانش کاربردی، یا حل یک مسأله با کاربردی خاص و یا ارائه راه حل عملی برای یک نظریه علمی انجام می‌پذیرد. 8. تأکید بر بهبود معیارها و روزآمدسازی روش‌های حمایت و پرهیز از نگرش‌های سلیقه‌ای و غیر حرفه‌ای؛ 9. توجه به فعالیت‌های گروهی، جمعی و هم‌افزا و بهره‌مندی از پژوهشگران برتر؛ 10. تأکید بر حفظ و تقویت منهج اجتهادی و سنت‌های اصیل پژوهشی حوزوی، در عین توجه به فناوری‌ها، روش‌ها و ابزارهای جدید و متناسب با پژوهش‌های دینی؛ 11. تأکید بر تعامل هوشمندانه با مؤسسات پژوهشی به منظور سوق آن‌ها به سمت پاسخگویی به مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛ 12. تأکید بر حمایت از پژوهش‌های بدون متولی و حامی خاص در مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛ 13. اولویت دهی به حمایت از پژوهش‌های اعلام به منظور انجام وظایف مصرح در ماده 4 این آیین‌نامه در چارچوب **ماده 3** نیاز شده از سوی حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی. سیاست‌های مصوب ابلاغی، شورایی تحت عنوان «شورای سیاست‌گذاری حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی» که جهت اختصار در این آیین‌نامه «شورای سیاست‌گذاری» نامیده می‌شود، با ترکیب ذیل تشکیل می‌گردد:

1. مدیر حوزه‌های علمیه (رئیس)؛
2. دو نفر از اعضای شورای عالی حوزه‌های علمیه به انتخاب شورای عالی؛
3. مسئول دبیرخانه شورای عالی حوزه‌های علمیه؛
4. معاون پژوهش حوزه‌های علمیه (دبیر)؛

مدیر مرکز مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت؛ 5.

2 نفر از پژوهشگران برتر و ممتاز حوزه‌های علمیه. 6.

تبصره 2: اعضای موضوع بند 6 با پیشنهاد مدیر حوزه‌های علمیه و تأیید شورای عالی، به مدت 3 سال انتخاب می‌گردند. **تبصره 1:** به تشخیص رئیس شورای سیاست‌گذاری یا اکثریت اعضای آن، حضور اشخاص دیگر متناسب با موضوع جلسه بدون حق رأی، در **تبصره 4:** دبیرخانه شورای سیاست‌گذاری در معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه مستقر می‌باشد. **تبصره 3:** جلسات پلانج است. شورای سیاست‌گذاری برای بررسی‌های کارشناسی در موضوعات مرتبط با وظایف خود، شورایی تحت عنوان شورای معین را **تبصره 5:** تشکیل می‌دهد؛ ترکیب اعضاء، شرح وظایف و اختیارات شورای معین، به تصویب شورای سیاست‌گذاری خواهد رسید. زمان، نحوه اداره جلسات شورای سیاست‌گذاری، چگونگی تصمیم‌گیری در مورد موضوعات مطروحه و وظایف دبیرخانه، براساس وظایف و اختیارات **ماده 4**) دستورالعملی خواهد بود که توسط معاونت پژوهش تهیه و به تأیید شورای سیاست‌گذاری می‌رسد. شورای سیاست‌گذاری عبارتند از:

1. تعیین سیاست‌های پژوهش در عرصه مسائل حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
2. تعیین سیاست‌های اجرایی در زمینه تعامل با سایر نهادها و سازمان‌های پژوهشی همسو؛
3. تصویب دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مورد نیاز حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی؛
4. تصویب طرح‌ها (اجمالی) علمی - پژوهشی؛
5. تصویب معیارها و شاخص‌های اولویت‌های پژوهشی؛
6. تعیین اولویت‌های پژوهشی سالانه مورد نیاز؛
7. تصویب تعداد گروه‌های علمی و تنوع گرایش‌ها؛
8. تأیید اعضای پیشنهادی گروه‌های علمی و رؤسای آن‌ها؛
9. تعیین ناظر علمی به صورت فردی و شورایی برای بررسی و تأیید صلاحیت محتوا و نشر پژوهش‌هایی که به اسم حوزه‌های علمیه منتشر می‌شود؛
10. نظارت بر اجرای برنامه‌های مصوب پژوهشی؛
11. نظارت بر عملکرد گروه‌های علمی؛

- 12. تعیین میزان، نوع و مراحل حمایت از طرح‌های پژوهشی.

: برخی از وظایف فوق‌الذکر با تصویب شورای سیاست‌گذاری قابل تفویض به شورای معین موضوع تبصره 4 ماده 3 این تبصره به منظور انجام وظایف مصرح در ماده 5) آیین‌نامه می‌باشد؛ مصوبات شورای معین باید به اطلاع شورای سیاست‌گذاری برسد. 6 این آیین‌نامه، گروه‌هایی تحت عنوان «گروه‌های علمی» در حوزه‌های پژوهشی مختلف، با حضور حداقل 5 نفر و حداکثر 7 نفر از اعضای گروه‌های علمی با پیشنهاد معاون تبصره 1: شخصیت‌های علمی و پژوهشی مرتبط با هر حوزه پژوهشی تشکیل می‌گردد. زمان، نحوه اداره جلسات گروه‌های علمی، تبصره 2: پژوهش حوزه‌های علمیه و تأیید شورای سیاست‌گذاری انتخاب می‌گردند. چگونگی تصمیم‌گیری در مورد موضوعات مطروحه، براساس دستورالعملی خواهد بود که توسط معاونت پژوهش تهیه و به تأیید گروه‌های علمی می‌توانند به منظور انجام وظایف مقرر، حسب موضوع، از کارشناسان تبصره 3: شورای سیاست‌گذاری می‌رسد. وظایف گروه‌های علمی عبارت است از: ماده 6) ذی‌ربط، بهره‌گیری نمایند.

- احراز صلاحیت علمی پژوهشگران مورد حمایت براساس ملاک‌ها و شاخص‌های مصوب ابلاغ شده؛
- ارزیابی، نظارت و تأیید طرح‌ها و فعالیتهای پژوهشی؛
- بررسی تطبیق عناوین و طرح‌های پژوهشی با اولویت‌های پژوهشی هر عرصه؛
- تعیین شاخص‌ها و معیارهای پژوهشی مورد نیاز؛
- پیشنهاد اولویت‌های پژوهشی مورد نیاز به شورای سیاست‌گذاری؛
- بررسی طرح‌های اجمالی و تفصیلی طرح‌های پژوهشی واصله از مراکز پژوهشی و پژوهشگران آزاد و ارائه طرح‌های اجمالی به شورای سیاست‌گذاری جهت تأیید؛
- بررسی و ارزیابی کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های قابل انتشار؛

مصوبات گروه‌های علمی حسب مورد باید به تأیید شورای معین موضوع تبصره 4 ماده 3 و شورای ناظر علمی موضوع بند (7 ماده 8). 9. ماده 4 این آیین‌نامه برسد؛ فرآیند کاری گروه‌های علمی در این خصوص توسط معاونت پژوهش تدوین و ابلاغ خواهد شد مصوباتی که مستلزم توسعه ساختار و منابع انسانی بوده و یا موجب ایجاد بار مالی باشد، باید به تصویب شورای عالی حوزه‌های معاونت منابع انسانی و پشتیبانی حوزه‌های علمیه و دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی موظف‌اند برای انجام ماده 9) علمیه برسد. وظایف مقرر در این آیین‌نامه نسبت به اختصاص پست سازمانی و نیرو از بین کارمندان موجود مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه می‌تواند از محل اعتبارات حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز **تبصره**: اقدامات لازم را انجام دهند. حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی، نسبت به تأمین زیرساخت‌های مربوطه لازم و جذب و بکارگیری نیروی برنامه‌ای موقت با لحاظ ضوابط و مقررات ابلاغی معاونت منابع انسانی و پشتیبانی اقدام نماید؛ تعداد نیروهای موضوع این تبصره با پیشنهاد مشترک معاونت این آیین‌نامه با یک مقدمه، 10 ماده **ماده 10** پژوهش و دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و تأیید مدیر حوزه‌های علمیه خواهد بود. و 10 تبصره در تاریخ 1401/10/02 به تصویب شورای عالی حوزه‌های علمیه رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء خواهد بود.